8367

Pawlicki I 21.

Articoli per disegno
CARTOLERIA
VINCENZO VESCI
Via della Guglia, 69 e Via dei Pastini, 19 e 19a
ROMA.
Inquadrature
Lavori di pelle
Forniture di Banco

8367

30

I 21

3

Absolutyzm

wtedy istnieje, gdy obrona wolności leży w ręku i samowoli jednego.

Może być przymiotem każdej formy rządowej. samowola jest cechą charakterystyczną.

5

Abstynencya zob. post

powstrzymać się od rzeczy godziwej. Powód do wyrzeczenia się rzeczy godziwej może być trojaki: miłość Boga, bliźniego lub mortyfikacya własnej zmysłowości. W każdym razie stwierdza abstynencya sprawie wolności.

Wstrzymanie się od wina, kawy, ryb, wódki, wody. —

Uzyskanie wielkiego dobra, uniknienie wielkiego złego. —

Anarchiści

Zob. o procesie Stellmachera Germ. 1884. n. 141 b.

Anioł

Duch, mający niezłomną wolę zostawania w zależności od Boga.
Najwyższy spokój.
Virchow: jest dogmatem katolickim, że aniołowie mają skrzydła.

Arystokracya

gdy obrona wolności jest w ręku możnych rodzin.
Si justu regimē administratur per paucos, virtuosos aute i. e. potentatg optimoz. S. Thom. reg. prin. I. 1 –
Przeciwna forma: oligarchia: quando pauci propter divitias opprimunt plebē –

Atom

zastosowanie idei jedności do ciał - nie daje się więcej dzielić, choć ma rozciągłość. -
atom fizyczny
atom metafizyczny (jedność, której towarzyszy pewne rozciągłość bez wzgl. na to, czy rozciągłość jest rzeczywis: czy fenomenal.)
Centrum sił, przyjmow. przez dynami: ma rozciągł. punktu materi:

Baal

Duch, który w determinacyach swoich ogłasza się niezależnym od zakonu Bożego i przywłaszcza sobie władzę prawodawczą. Formy usiłowań Baala są to rządy przysięgłych, wolność nauczania, panteizm, wolność mówienia, prawodawstwo parlamentarne, konstytucya, głosowanie, większość, wolność wyborów, hasło godło partyi.–

Bachus

Picie, używanie napojów uwolnione od prawa Bożego. –

Przed 3 laty było w Chicago 30,000 chłopców i dziewcząt uczęszczających do szynków, których istniało 3,000. Z osób aresztowanych za pijaństwo regularnie czwarta a czasem nawet trzecia część nie miała 21 lat. Zawiązała się wtedy liga obywatelska przeciw sprzedawaniu gorących napojów niepełnoletnim. Towarzystwo to działa energicznie i zbawiennie. W r. 1877 aresztowano 6.878 niepełnoletnich, w następnych latach liczba aresztów znacznie się zmniejszyła. Skazano na strofy około 250 szynkarzy a 300 obrało sobie wskutek nalegań i ścigań towarzystwa inny zawód lub wyniosło się z miasta. Około 400-500 szynków rewidowano policyjnie. Wydatki towarzystwa w ciągu dwóch lat wyniosły 2000 dol: za co na sądy zapobiegając się ściganiu pijanych niedorostków oszczędzono w tymże czasie około 20,000 do 30000 dol: rocznie (Tablet 10 april 1880)

W okolicach Tenzy śmiertelność z powodu pijaństwa wzrasta z każdym rokiem. W r. 1873 umarło 153 osób, w r. 1874 już 173, w r. zaś 1879 około 216. Straszną ta śmiertelność dosięga przeważnie młodych ludzi od 14 do 17 lat. (Wiek 14 Kwiet. 80)

Germania z 5 czerw. 84: W Niemczech + rocz. 10,000 pijak. na delirium. W zuchthausach 46% pijaków. Z więźniów mężk.: w Niem.: 53,6% pijak.: zwyczajn.: a 48,4% nałogow.; z więźn. żeńsk.: na pierw. kateg. 39% na drugą 61%. W Gdańsku w domu robocz.: wśród 36 aresz-nów było 26 alkoholist. z pomiędz. któr. 3 chory. wypijało dzienn. 3–4 litrów. W Berlin. na 1,123,000 mieszk. przyp.: 11,169 szynków, kiedy w r. 1860 było tyl. 3637 a w r. 1870 tyl. 5395, w 1877 r. zaś 7869 t. j. że w r. 1860 1 szynk. na 136 mieszk. a w r. 1880 1 szynk. na 100 mieszk. W Prusie: od r. 1869–1877 liczba szynk. wzros.: o 67% w Meklenbg. o 95%, w inn. miast. państew. zwiększ. o 109% – czytaj Pamr. o strasz. skutk. moraln. dzieżiom. i t. d.

Bajka

Jeżeli wypadek, przekazany przez historyą, lub sam lub w skutkach swoich trwa do dnia dzisiejszego, wtedy opowiadanie o nim nie jest bajką, gdyż opiera się na rzeczywistem zdarzeniu –

Przykłady: chrześcijaństwo – żydowstwo – złote runo.
Homer – Mojżesz –

Czy zapomniałem klucza? Jeśli go mam w kieszeni, oczywiście nie zapomniałem go.

Nie masz zdarzenia, które w dziejach sprowadziło równie wielkie ~~zdarzenie~~ skutki, jak zakon chrystusów.

Liberalni odpowiadają na to, że cud jest niemożebny, a wszelkie o nim opowiadanie jest bajką.

Chrześcijaństwo według nich jest bajką a nauka chrz: zabobonem, bo opierają się na cudach.

Bałwan

zamiany istoty żyjącej w nieżyjącą.

Bezbożność

Bezprawie

wszystko, co sprzeciwia się wolności.-

Biskup

Kapłan może wszystko, co może biskup, z wyjątkiem święcenia nowych kapłanów. Jeżeli od woli biskupa zależy, czy chce kogo wyświęcić lub nie, także od niego zależy, czy i gdzie go użyje.

Błąd

przeciwieństwo prawdy, mieszka w umyśle, a nie dotyka woli.

Bóg

Istota niezależna.

Niezależna przyczyna.

Ps. XV. 1: Dixi Domino: Deus meus es tu, quoniā bonorum
meorum nō eges.

Byt

to co działa lub oddziałaniem jest
Byt przyczyny – byt skutku.
Wszelki byt jest albo zależ. albo nie zależ.
Wirklichkeit, was wirkt od. was gewirkt wird.

Cel

Zob. przeznaczenie.
Cel jest subjektywném przeznaczeniem, a to na odwrot objektywnym celem.

Celibat kapłański

Cerberus.

Poddany, utrzymany w zależności od Boga, jest owcą,
w niezależności od Boga staje się psem.
Kapitał i renta
Gospodarstwo państwowe, niezależne od Boga, zamienia
poddanych w psy.
Plutos prowadzi cerberusa.

Chrześcijaństwo

wolność przez Boga, przez uznanie Go Królem (Χριστός), nauczycielem, prawodawcą.-

Cnota

Silne postanowienie używania każdej rzeczy według jéj przyrodzonego lub nadprzyrodzonego przeznaczenia, nadanego jéj przez Boga.

Zob. „dobry, dobro."

Cud

Człowiek wydaje cudowne skutki, jeżeli bez materyi, bez narzędzia, tylko mocą swej woli je wydaje.

Istota ma cudowną wiedzę, jeżeli bez zmysłów, bez objawienia wie to wszystko, czego duch zależny wiedzieć nie może bez objawienia.

Istota jest cudowna w determinacyach swoich, jeżeli nie zawisła jest od obcego prawa i przymusu, t.j. od praw siły przyrody.

Są przeto cuda wszechmocności, mądrości, miłości.

Rośliny stworzenie byłoby cudem, stworzenie psa jest rzeczą naturalną.

Działanie bez materyi i narzędzia jest cudownem w Istocie zależnej, naturalnem w Istocie niezależnej.

Czas

trwanie działania

Czucie (Sensacya)

przeświadczenie obcego działania, wpływu, którego jednak nie znam przyczyny. Zwierzę czuje, ale nie spostrzega. Pamięta zwierzę swoje wrażenia, ale nie zna natury wrażeń.

Zwierzę czuje, bo ma wiedzę poruszania się.

Duch ma prócz tego wiedzę o sobie, dlatego pojmuje.

Dēmokracya

Si iniquum regimē exercetur per multos.. potentatus populi quando sc. populus plebejorum per potentiā multitudinis opprimit divites. Sic enī ē totus populus erit quasi unus tyrannus – S. Thom. reg. princ. I. 1.

Dēmokracyi przeciwna forma rządu nazywa się tamże <u>politia</u> : si justū regimē administratur per aliquā multitudinē

Djabeł

ma stałą wolę pozostania niezależnym od Boga. Najwyższy niepokój.

Dobry, dobro.

S. Thom. 1. qu. 48. a. 6. c.: bonū simpliciter consistit in actu, ē nō in potentia, ultimꝰ aute actꝰ ē operatio v. usꝰ quarūcunq rer habitar; bonū hōīs simpliciter consideratur in bona operatione v. bono usu rer habitar. Utimur aute rebꝰ ōībꝰ pr voluntatē. Unde ex bona voluntate, qua homo bene utitur rebꝰ habitis, dicitur homo bonꝰ ē ex mala malꝰ.

Dogmatyzm

obiera twierdzenie jakieś, nieudowodnione a potrzebujące dowodu, podstawą filozofii.

Domy publiczne

Świątynie Wenery.
Zob. Wenera, Herkules.
~~Tz~~ Rzeź faluza.
S. Aug: De ord. II. 4: aufer meretrices de rebus humanis, turbaveris omnia libidinibus.
Dodaje do miejsca tego S. Tom: in regimine humano illi, qui præsunt, recte aliqua mala tolerant, ne aliqua bona impediantur vel etiam ne aliqua mala pejora incurrantur (2-2. qu. 10. a. 11)
Stąd zapewne rząd papiezki zezwalał na domy publ.

Dowód

Odróżnianie rzeczy znanych od nieznanych, zależnych od niezależnych

Duch

istota, która wie, że jest i że może wydać skutek (t.j. działać) lub nie wydać, zatem nie może czy wydać czy nie wydać skutku, t. nie chcąc go, nie wiedząc o nim, nie determinując się do niego. Nareście wiedząc bezpośrednio, że jest, może pośrednio, za pomocą zmysłów lub obcego objawienia, wiedzieć i to, co nie zawisło od jej woli –

Duma

Dusza zwierzęca

podobna w tem do Ducha, że może lub nie może ruch wywołać, skąd i umie i pamięta, ale
różna znowu brakiem świadomości własnego bytu i brakiem wiedzy naturalnych, istotnych przyczyn bytu obcego.
Przyczyna, mogąca wywołać lub nie wywołać poruszenie, przeto obdarzona umieniem, ale nie wie o sobie.

Etyologia

Nauka o przyczynach.

Filologia

Ma być ćwiczeniem ducha do lepszej służby chrześcijaństwa niestety najczęściej przeciwnie robią cel wszystkiego i wpaja w młodzież pogańskiej wolności pojęcie.

Filozofia

Nauka o przyczynach ostatnich, o ile duch znać je może, samym rozumem, bez objawienia, za pomocą naukowych dowodów czyli odróżnienia rzeczy znanych od nieznanych, zależnych od niezależnych. –

Gniew

Kto swoję wolę przekłada nad wolę Bożą.

Grzech

Przekroczenie woli Bożéj.
Uczynek rzeczy wbrew jéj przeznaczeniu, czy to inne należy lub nie należy.
Przeznaczenie rzeczy może poznać przez wiarę.
Przeznaczenie podwójne: przyrodzone i nadprzyrodzone.

Grzech ludzką naturę pozbawia wolności:
„Sam tylko grzech ją wolności pozbawia
I podobieństwa najwyższemu dobru,
Bo się zamało światłem jego bieli.
Dante, Raj, pieśń VII.
I już nie wróci do godności swojéj,
Jeżeli próżni grzechu nie zapełni
Słuszną męczarnią za swą chuć występną.
Tamże.

Zob. „winę" „złe"

Grzech śmiertelny

Użycie rzeczy wbrew jej przeznaczeniu, prowadzące do utraty wolności i życia duszy, z czem łączy się utrata wolności, nadziei i miłości, które łączą duszę z Bogiem.

Gwardya narodowa

Armia, utworzona przez masonów do obrony konstytucyi przez nich wymyślonej. Oficerowie wybierali, przysięgą bronić konstytucyi.

Herkules

Bóg tylko niezależny.
Rzecz wszelkiemu niezależna staje się bożyszczem, bałwanem.
Siła muskularna staje się Herkulesem.
Mars wyobraża wojnę, ogłoszoną niezależną od Boga;
Wenera kobiecą miłość, Minerwa rozum państwowy -
Jowisz państwo a Merkury handel i przemysł.

Historya

Co zdziałali ludzie mnie współcześni, o tem może mnie własne pouczyć doświadczenie i własne mogą przekonać zmysły. Ale co zdziałali ludzie, królowie, narody, przedemną żyjący lub co wydarzyć się mogło w ubiegłych wiekach wolą Bożą, o tem nie zmysły, lecz historya mi donosi.

Idea

wyraża byt i naturę rzeczy, a pojęcie jej objawy i czynności. Idea odnosi się do treści niezmysłowej, pojęcie do zmysłowej.

Idealizm

wyprowadza wszelką wiedzę z idei, a przeczy, jakoby idei odpowiadała jakaś rzeczywistość, gdyż nie ma prawa zależności między ideą a zmysłową rzeczywistością.-

Jedność

Duch, owa świadoma siebie istota w człowieku, owa podstawa wszelkiej filozofii, gdyż jego świadomość jest pierwszym i najpewniejszym pewnikiem, otóż duch zna siebie tą samą przyczyną, od której zależy, czy chce lub nie chce działać; t. j. zna siebie jednością. Duch nie zna jednej przyczyny, od której zależy działanie, a drugiej, od której zależy nie działanie, lecz wie, że to jest ta sama przyczyna. Duch jest pierwszą, sobie znaną jednością.
Z jednością dana jest liczba, gdyż każda liczba jest dodaniem jednostek. Z pewnikiem filoz: razem dany jest i pewnik matem:
Jedność jest tosamość przyczyny w kilku skutkach.

Jestestwo

Inkwizycya

Jowisz

Królewska władza oderwana od Boga.
Pasterz jest symbolem króla zależnego od Boga.
Złote cielę – bankrut –
Melech

Kacerz

Poena.

S. Thom. 1. qu. 48. a. 5: malū qu. ē pr. subtractiōnē formæ ē integritatis rei, habet rationē poenæ.
ib: de ratione poenæ ē qu. sit contraria voluntati.

Katechyzm

Kłamstwo

przeciwieństwo prawdy, przebywa we woli -
Zob: Błąd. -

Koleje żelazne

Kapit. zakłado. kolei żelaz. wynosi 4,444,000,000 ft. szt. (= 88,880,000,000 marek) z mil przypa: na Austral. 56 milj. Belg. 61, Kanad. 72, Hiszp. 79. Włochy 108. Austr. 225, Rosyor 309, Niemcy 467, Fran. 494. Angl. 770. Stan. Zjed. 1190 milj. ft. – Dictionary of Statistics by M. G. Mulhall. –

Komunizm chrześciański

Komunizm pogański

Vro
Vro
lui
pap
Tn

Konstytucyonalizm

Kontrakt między władzą a ludem;
Król przyrzeka bronić zakonu wolności;
Lud przyrzeka słuchać, póki Król będzie to robił;
papier czuwa nad wypełnieniem ugody.
Inny jest chrześcijański Konst: a inny pogański.

Kościół

Najwyższy nauczyciel i tłumacz zakonu wolności; szafarz łask wszelkich potrzebnych do przekładania życia według przeznaczenia nad życie przeciw przeznaczeniu, złego nad dobrem.

Kościół grecki

Kościół rzymski

Królestwo –

Gdy obrona zakonu wolności przechodzi na pierworodnego jednej rodziny.

Królestwo Boże

społeczności, której Królem, mistrzem i prawodawcą jest Bóg. i
Regnum Dei. –

Lenistwo

Liberalizm

wolność złego – niezależność
ἄνομος θεοῦ. S. Paul. ad Cor. I. 9. 21.
Do liberalizmu przypada także definicya, którą przed 100 laty biskup anglik. Watson z Llandaff określił protestantyzm: prawo mówienia, co myślę a myślenia co mi się podoba.
Przeciwieństwem liberalnego człowieka jest ἔννομος Χριστοῦ – ś. Paw. tamże
Tac: hist: IV. 73: saepe libertas et speciosa nomina praetexuntur nec quisquā aliēnū servitiū ē dominationē sibi concupivit, ut nō eadē ista vocabula usurparet.

Liczba

zob. jedność

Dodanie jednostek.

Lucyper

rozum ogłaszający się niezależnym od bożego objawienia i zakonu.

Zob: Szatan, Baal, Djabeł.

Laska

Mamona

Majątek oderwany od zakonu Bożego.
Plutos.

Mars

Wojna, niezależna od praw Bożych.
Zob. Herkules
Najwyższe prawo śmierci i życia.

Masonerya

Materya

różni się tem od ducha, że ma rozciągłość a duch jest pojedyńczy, że nie posiada własnem istnieniu a duch wie, że od niej nie zależy, czy ma być w ruchu, czy w spoczynku, podczas gdy siła wywołuje ruch koniecznością przyrodzoną a dusza zwierzęcia i duch własną wolną decyzyą swoją.

Duch dochodzi do materyi, określając przeciwieństwo swoje jako byt rozciągły, przestrzenny. Na to potrzeba dwóch sił: rozciągającej i ściągającej, nareście potrzeba przedmiotu, który się rozciąga i ściąga. Tyczy się to każdego atomu. Gęstość materya zawisła od proporcyi obu sił. Grawitacya w całym przestworze światów panuje.

Żaden z trzech składników materyi nie mógł drugim dwom nadać istnienie; powstała przeto materya przez byt niezależny, ens a se.

Przykład: w zegarze trzy ruchy: skazówek, kółek, wahadła – przyczyna ruchu zewnątrz w ciężarze

Trzy kobiety bez złota – muszą go dostać od ~~trzeciej~~ [illegible].

Materya miałaby trzy składniki, tak jak duch ma trzy władze, Bóg trzy osoby. Przedmiot rozciągający się i ściągający pozostanie na zawsze tajemnicą. Materya mogła tylko stworzyć istotę, która współcześnie potrafi i ściągać się i rozciągać, a tego nie potrafi duch ludzki.

Może trzeci ten składnik., t.j. sam przedmiot niepotrzebny? Może ma tylko fenomenalne istnienie?

Materyalizm

znosi różnicę między duchem a materyą
ogłasza materyalny byt podstawą wiedzy
znosi pojęcie chrześć. wolności, gdyż duch tylko wolnym być może.
Wolność materyalizmu jest nieobecność przedmiotów, (rozpatrzywanie chwil umysłowych
Siła materyalna jest jego zasadą prawną, nie zaś wola Boża
Sylogizm jedyną formą myślenia, źródłem wiedzy – nie zaś
wiara lub apriorystyczne przeświadczenie ducha o sobie.
Wreszcie błąd zasadniczy materyalizmu w tem jest, że nie od-
różnia tego, co zna bezpośrednio od tego, co zna pośrednio –
ducha od nieducha. –

Merkury

Handel i przemysł, niezależni od Boga.

Wolność handlu.

Obrazy bezwstydne na targu.

Giełda.

Zob. Herkules.

Miłość

Istota niezależna jest miłością, gdyż świadczy mi dobrze bez potrzeby swojej, bez żadnej konieczności.

Miłość to połączenie dwóch woli.

Miłość wzajemna dwóch dobrych duchów w tem jest, że chcą tej samej rzeczy. –

Zob. nadzieja

Zob. wiara

Minerwa

Uczucie niezależne od Boga.

Bezwzględny, niezależny rozum państwowy.

Modlitwa

Monarchia

Gdy obrona zakonu wolności złożona w ręku jednego, ale nie w jego samowoli.
Zob. absolutyzm.

Msza św.

Pon
móg
prze
Odn
zaś,
Wy
ża
Ide

Myśl

Ponieważ od ducha zależy, czy chce lub nie chce działać, nie mógłby działać, nie wybierając między działaniem a niedziałaniem, przeto odróżniając jedno od drugiego.
Odróżniając działanie od niedziałania, duch wie, że działa; myśli zaś, gdy niedziałanie odróżnia od działania.
Myśl i pojęcie dają różnice czynności, podczas gdy idee wyrażą różnice bytu i natury.
Idea jest czemś nadzmysłowem, pojęcie czemś zmysłowem.

Zo
Du
pne
sta
cro

Nadzieja

Zob. wiara. – miłość

Duch tylko wtedy wolny jest, gdy łączy się z Bogiem przez wiarę, nadzieję i miłość; gdy zaś łączy się ze Złem, staje się niewolnym, wyziębionym, zaślepionym, męczonym. –

Narzędzie ślepe

To co służy drugiemu bez woli, wiedzy, determinacyi własnej.

Człowiek staje się ślepem narzędziem przez niesprawiedliwość, kłamstwo, twardość serca, niemoralność, siłę brutalną. Taki człowiek jest niewolnikiem.

Inne jest ślepe posłuszeństwo dziecka, poddanie się Bogu, bo ten powoduje się sprawiedliwością.—

Pra
wzr
Pan

Nauczyciel

Prawdziwym nauczycielem jeden Bóg być może, gdyż On tylko wszystko wie a niczego nie nauczył się od innych.
Państwo powinno bronić szkoły, ale nie uczyć.

Nic

nieobecności 1° skutku 2° przyczyny 3° obu razem

Niebo

miejsce, gdzie Bóg należnym duchom objawia się źródłem ich odkupienia, życia i szczęścia t. j. potrójną przyczyną ich wolności.

Nieczystość

Ch

lu

[illegible]

Nienawiść

Chęć robienia drugiemu złego, bez żadnej potrzeby lub konieczności.
Pragnienie, aby drugiemu nie działo się dobrze.

Nieporządek

pochodzi z nadużywania rzeczy czyli nieużywania jej wedle jej przeznaczenia. Wynika stąd, że będzie także nieporządek, gdy zrobimy coś nie w swoim czasie lub miejscu.

Nieśmiertelność

atomu jest ciągłość istnienia jego po za nicością.
Nieśmiertelność ciała jego tożsamość sił i atomów.
Śmierć jest rozwiązaniem jedności substancyjalnej lub metafizycznej.
Śmierć ducha nie dotyka jego substancyi, bo funkcye duchowe zostają te same w Bogu, aniołach, wybranych i potępionych.
Dusza przez grzech umiera, to znaczy, popada w niewolę. Istota, pozbawiona wolności, nie żyje. Śmierć znaczy to utrata wolności, cnoty łaski i miłości.
Duch jest nieśmiertelny, znaczy że nie umiera jak roślina lub zwierzę.
Czy może powrócić do nicości? Kwestya to inna, której duch samym rozumem rozstrzygnąć nie może, bo nie od niego zależy nieśmiertelność, ciągłość bytu, skoro ani byt od niego nie zależy.

Nieszczęście

stan ducha, który ani nie ma, czego pragnie, ani nie może, czego chce.

Nietolerancya

jest potrzebna przeciw niesprawiedliwości, kłamstwu, niemiłosierdziu, twardości serca, niemoralności. Ktoby tutaj okazał się tolerantem, byłby nieprzyjacielem wolności. –

Niewiara

Kto nie wierzy w rzeczy, jedynie wierze przystępne.

Niewola

~~Stając przeciwny [illegible]~~.

Gdy czynię woli kłamcy lub bezprawnego, jestem jego niewolnikiem.

Przez grzech natura ludzka dostaje się w niewolę. Zob. <u>Grzech</u>.

„Natura wasza, gdy zgrzeszyła cała
W nasieniu swojem – od pewnych zaszczytów
Tak i od raju, odsuniętą była.

Dante w Raju pieśń. VII.

Niezależność

Stosunek wolnéj przyczyny do skutku swego.

Objawienie

Wszystko, co od woli Ducha zależy, dla wszystkich innych Duchów zależnych jest tajemnicą, dopóki im nie objawi tego.

Objawienie S. Jana

Obżarstwo

Kto więcej je aniżeli potrzeba
lub je, co mu szkodzi.

Odkupiciel

Który składa za nas okup

Odpust

Ofiara

Pamięć

Podwójna: Duch wie bezpośrednio, że jest i żyje, a to jest pamięć Ducha. zawsze wie, że jest. Co zależy od woli obcej, o tem jedynie przez objawienie wiedzieć mogę, a wiem póty, dopóki wrażenia (słowa) tego objawienia nie zatarły się w moim mózgu. Pamięć to mechaniczna, igraszka prawdy lub kłamstwa – daje mi wiedzę bez przekonania.

Panowanie

Używanie materyalnej siły państwowej na rzecz prawdy i wolności.

Zob. Niewola.

Państwo

Władza publiczna, broniąca wolności poddanych.

Panteizm

robi byt podstawą wiedzy, nie odróżniając bytu niezależnego od zależnego

Musi znosić pojęcie własności (socyalizm) - bo tylko niezależna, twórcza istota, może być źródłem własności -

musi znosić pojęcie grzechu t.j. różnicę między dobrem a złem (liberalizm, radykalizm)

musi człowieka porównać z Bogiem, t.j. ogłosić go najwyższym królem, mistrzem, prawodawcą

musi wreszcie szatana zrobić zbawcą i odkupicielem ludzkości.

Papiestwo

Pewność

Nie może mieć duch większej pewności o istnieniu obcem, aniżeli o swojem własnem, bo nie wiedział by o obcem, gdyby nie wiedział o swojem.

Zegar, który nie wie, że jest (zegarek) nie może wiedzieć, że Bóg jest, nie może przeto mieć żadnej pewności o jego istnieniu."

Pewność którą mam o istnieniu materyi lub obcego ducha lub ich działaniu, mniejsza jest od pewności, którą mam o swojem istnieniu. Jednego Boga nie mogę zaprzeczyć, nie chcąc zaprzeczyć siebie samego. Musiałbym twierdzić wtedy, co być nie może, zaprzeczyć różnicy między przyczyną a skutkiem, czyli między bytem zależnym a niezależnym; a wtedy musiałbym twierdzić, że skutki przezemnie wydane, być mogą bezemnie.

Piekło

miejsce wiecznej niewoli, śmierci, nieszczęścia

Płaszczyzna

Ruch w dwóch kierunkach

Pobožnost

Podobieństwo Boże

„A im rzecz jaka podobniejsza do niej (Niebieskiej
Tem dla niej milsza, bo ten zapał święty Dobroci)
Który rzecz każdą opromienia z góry,
W najpodobniejszej najgorręcej płonie.

Dante w Raju pi: VII.

Poganin

Pogaństwo

wolność przez szatana

Pojedyńczość

Duch wie, iż jest bez rozciągłości, bo wie, że [odróżnia się] różnym jest od rzeczy, jako jego przyczyna

Pokora

Porządek

powstaje, gdy używamy rzeczy według jej przeznaczeni
Z tej idei pierwszej, wynikła druga:
powstaje porządek, gdy coś robimy w należytym
czasie i miejscu.

Postanowienie

Wola robienia czegoś w przyszłości tak a nie inaczej, chociaż możnaby zrobić przeciwnie.

Prawda

Zgoda idei z bytem, myśli z rzeczywistością

Prawodawca

Kto sobie nie dał bytu, także dziś nie może formy bytu określać.
Ponieważ jedynie od Boga zawisł byt wszelkiego, od niego
także zawisł ich sposób bytu, ich ostatnie przeznaczenie.
Państwo nie może być prawodawcą.
Nie zostawiono pióro do woli, czy pisać chce lub nie;
przeto nie od niego zależy, jak, kiedy i poco pisze.
Między nogi.
Ps. IX. 21: Constitue Dom̃e legislatorē super eos, ut
sciant gentes quoniā hoēs sunt.
Mówiąc o różnicy zakonów danych ludowi żydów:
a chrześć: jako tamten był mniejszy a ten więk-
szy, dodaje: Cū autē minora minoribq, majora
majoribq dantur, ab eo dantur, qui solq novit
cōgruente suis temporibq generi humano exhibere
medicinā. (Lib. I De serm. Dom. sub init.)

Przekonanie

Mam przekonanie religijne, jeżli temu wierzę, który nie może ani kłamać, ani oszukać ni być oszukanym.
Rozum każe mi wierzyć Bogu i jego namiestnikowi.
Scio cui credidi et certus sum.
Zof. Pamięć.

Przestrzeń

ruch w trzech kierunkach

Przeznaczenie

rzeczy zawsze od prawodawcy, a tym może tylko
być ich stwórca. Przeznaczenie jest zawsze skutkiem
wolnej woli.

Zob. także: cel i zamiar

Przeznaczenie nazwać można objektywnym celem
i zamiarem urzeczywistnionym.

Przyczyna

Duch zna siebie jako przyczynę, istotę, od której zawisło, czy chce lub nie chce działać.

Przyczyna świętych

Przymus szkolny

Bałwochwalstwo rozumu państwowego.
Zob. Minerwa.

Pycha

Racyonalizm

głosi sylogizm jedynem i najwyższem prawem myślenia, jedyną zasadą i podstawą wiedzy.

Republika

Gdy obrona zakonu wolności złożona w ręku naczelnika wybieralnego.

Rozciągłość

Duch nie może niczego chcieć, nie wiedząc o tem, że chce; nie może przeto wywołać ruchu, nie wiedząc o tem i nie odróżniając siebie od niej, t. j. nie mając pojęcia przestrzeni i rozciągłości, danego razem z pojęciem ruchu.

Rozciągłość jest to ruch w jednym kierunku.

Rozum

Władza, za pomocą której Duch, bez czyjegokolwiek objawienia, wie: że jest, że chce, oraz wszystko, co koniecznie istnieje, odróżniając zależne rzeczy od niezależnych, znane od nieznanych.

Ruch

Duch nie mogąc wywołać skutku, nie wiedząc o tem, bo skutek zawisł od jego wyboru, nie może być przyczyną ruchu, nie wiedząc o tem, nie mając pojęcia ruchu, wszczególności. —

Rzeczywistość (byt)

co działa lub jest działane.
Zob. Byt.

Sakrament

Sensualizm

wyprowadza wszelką wiedzę z wrażeń zmysłowych a wiedzę pośrednią czyni zasadą filozofii:

Siła

różni się tem od Ducha, że koniecznie i to przyrodzoną koniecznością wydaje skutek, nie wiedząc o tem ani oświecenia.

Siła w pojęciu ogólnem: źródło ruchu.

Przyczyna, działająca z konieczności a nie wiedząca o sobie.

Skapstwo

Skeptycyzm

podaje wszystkie twierdzenia filozofii w wątpliwość, ponieważ nie uznaje prawdy pierwszej, niezaprzeczalnej, zasady filozofii.

Skutek

1° to co być nie może bezemnie

2° co w swym byciu lub niebyciu zależy od czegoś innego.

Istota jednak niezależna nie zawisła od działania lub nie-działania innego bytu, dla tego Bóg nie jest skutkiem, lecz przyczyną. –

Spirytualizm

przeczy materyi, bo wyobraża sobie ducha istotą jedynie myślącą. –

Spostrzeżenie

uczucie obcego bytu i działania, razem ze świadomością jego przyczyny.

Spowiedź

Stowarzyszenie czeladzi katolickiej

Stowarzyszenia śpiewaków

Stowarzyszenia strzeleckie

Zob. Gwardya narodowa.

Stowarzyszenia turnerów

Zob. Gwardya narodowa.

Stwórca

Wolę, działająca bez materyi, bez narzędzi, bez zewnętrznych pobudek.
Istota niezależna.

Sumienie

Świat

Suma, objęcie wszystkich istot zależnych.

Świętość

Sylogizm

wniosek z koniecznego działania jednej istoty na konieczne działanie drugiej istoty tego samego rodzaju.

Szatan

wola niezależna od zakonu Bożego; niezależność ta wszystko może być albo we woli, albo we wiedzy, albo w determinacji (chceniu). Wykonywa to, czego Baal chce, determinuje.
Zob. Lucyfera i Baale.

Szczęście

stan ducha, który ma czego pragnie i może, czego chce.

Szysmatyk

Tajemnica

Tajemnicą jest dla mnie

1° wszystko co zawisło od woli innego ducha, dopóki mi nie objawi tego;

2° pierwsza niezależna przyczyna, gdyż nie da się ni tłumaczyć ni objąć przez inną wyższą przyczynę;

3° sposób działania Istoty niezależnej;

4° Jakkolwiek muszę koniecznie przyjąć Istotę Niezależną i od istot zależnych wyróżniać (co tylko może duch zależny, ale siebie świadom), niemniej jednak pojąć Jej nie potrafię.

Teokracya

Obrona zakonu wolności gdy spoczywa w ręku Boga i jego namiestników. To jedyny rząd prawdziwie wolny.

Tradycya

Turek

Tyrania

Używanie materyalnej siły państwowej na rzecz kłamstwa i niewoli.

Zob. Panowanie.

Wątpliwość

Wątpić może tylko istota wolna i świadoma siebie. Wątpić w dziedzinie myśli jest to samo, co ociągać się, chwiać się w krainie woli. Pierwsze dowodzi istnienia myśli, drugie istnienia wolności wyboru. Wątpić jest to zawiesić sąd swój, ociąganie jest zawieszeniem wyboru.

Wenera

Pociąg zmysłowy, niezależny od Boga.
Zob. „Herkules".
Literatura pornograficzna w Paryżu, zob. Fanfulla z d. 19. paźd. 80.
W Paryżu w tymże czasie u jubilerów najwięcej były poszukiwane 2 emblemy: lilje i wieprz.
O pornograf. uroczystości urządzonej przez cercle de la Presse zob. Germanię r. 1881. no. 6.

Wiara

Wiedza pośrednia

S. Aug. de fide rer. quae nō vid. c. 2. Si auferatur haec fides de rebq humanis, quis nō attendat, quanta earū perturbatio ē quā horrenda confusio subsequatur? Quis enī mutua charitate diligetur ab aliquo, cū sit invisibilis ipsa dilectio, si q. nō vides, credere nō debeo? Tota itaq peribit amicitia, quia nōnisi mutuo amore cōstat. etc.

Cic. off. I. 7. fundamentū justitiae fides.

Gdy Boga uznaję istotą niezależną i don się modlę, łączę się z Nim koniecznie we wierze, nadziei i miłości. Ciała spajają się przez siłę atrakcyi, duchy przez wiarę, nadzieję i miłość.

Zob. nadzieja i miłość

Wiara rozumna

Tylko o Bogu wiem za pomocą mego rozumu, że mi wiarę zastępuje; o ludziach wiem to z historyi

Wiara ślepa

Gdy nie pytam się, czy ten, któremu wierzę, zasługuje na wiarę.

Wieczność

Niezależność od czasu.
Istota niezależna nie może w istnieniu swojem zależeć od działania lub niedziałania innej istoty, zatem ani od trwania tego działania nie zależy, t. j. nie należy do czasu.

Wiedza

Obejmowanie różnic.

Wierny

Wolność

Nauka o treści wolności mieści się w 6[tym] rozdz: listu Św. Pawła do Rzymian, zwłaszcza w. 22. nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo.

ἔννομος Χριστοῦ, oto wolność chrześcijanina – S. Paw. do Kor: I. 9. 21. Przeciwnie ἄνομος Θεοῦ tamże oznacza wolność dzisiejszych liberalnych.

Wolność nie jest to samo co niezależność.

Mazzella, tr. de religione et ecclesia, p. 32.

Agere juxta rectam tendentiam subjecti.

Według Gambetty wolność jest przywilejem rządu.

Telegram z 24 sty. 81. z Nowego Orleanu donosi, że jezuita Gilliet, wzięty w Guatemali wystrzelony został na rozkaz prezydenta. Owa rzeczpospolita ustanowiła karę śmierci na jezuitów. –

Liber ē qui sui causa ē; servus autem ē qui id q[uod] ē alterius ē. S. Thom. reg. prin. I. 1.

Zob. „dobry, dobro" „cnota"

Wrażenie

Wstrzemięźliwość

Zabobon

1° wierzyć człowiekowi, jakoby zastępcą był Boga, chociaż nim nie jest;

2° wierzyć rzeczy przeciwne rozumowi.

3° wierzyć temu, który nas okłamywa (scio cui credidi)

Gdy wierzę Bogu lub Jego zastępcy, wiara moja rozumna jest.
Zabobon rodzi się, ile razy znać chcę wolę Bożą, przez człowieka, który nie jest jego zastępcą ani też takim okazać się nie może.
Gedeon.
Zabobonem jest wierzyć, iż Bóg mi dopomoże do grzechu.

Zakaz pisma św.

Zależność

Stosunek skutku do swojej przyczyny.
Duch wydający skutek, wie zawsze, że skutek ten zależy od niego t.j. że bez niego być nie może.
Zależność i niezależność są to jakoby idea pierwsza (a stąd nie dająca się zdefiniować), istoty, wiedzącej że jest i że od nie zależy, wydać skutek lub nie wydać.
W Paryżu gazeta wychodziła od r. 1880: Ni Dieu ni maître. W marcu r. 1881 red: jej Mornas skazany na 6 miesięcy więzienia i 2000 fr. grzywien za wychwalanie zabójstwa Alex: III cara ros: (Germa: n. 68 r. 81)

Żal

Bolesć duszy nad czynem, który mogła zrobić inaczej lub wcale nie zrobić. –

Zamiar

lub intencya. jest nie urzeczywistnionem przeznaczeniem, nie osiągniętym celem.
Zob. Dwa te wyrazy.

Zazdrość"

Smutek z obcego pochodzący wzięcia.

Zbawiciel

ten co mnie lub duszy mojéj daje zdrowie i życie czyli wolność.
Salvator qui salvam facit animam meam.

Zbawienie

jest zdrowiem t. j. zgodą natury z jej władzami
O Bogu mówimy że jest salutare meum.
Salus to samo co zdrowie

Zobowiązanie

Źródło bytu

Żadna istota zależna być nie może, żaden skutek spełniać się bez Boga, gdyż od Niego zależy, czy rzecz jaka ma być lub nie być.

Źródło prawa

Bóg tylko chcieć może i przepisać wszystkie wielkiej rzeczy według jej przeznaczenia, aby człowiek mógł dojść celu przez Boga jemu wytkniętego.

Źródło prawdy

Istota niezależna jest zasadą i źródłem wszelkiej prawdy, gdyż nic nie istnieje, o czemby nie wiedziała.

Źródło własności

Nic być nie może, czego Bóg nie stworzył.
Bóg przeto jest panem i właścicielem wszystkich rzeczy.
Może je dawać według upodobania swego, a nikt nie ma prawa odbierać tego, co Bóg dał.
Właścicielem być może tylko Duch, bo on tylko może wydawać lub nie wydawać skutków, które są jego pierwszą własnością.
Może być także zawiadowcą majątku, który mu dał Bóg.
Kto zaprzecza ducha, także własność znosi. (socyalizm)
Kto zaprzecza Boga, także własność prywatną znosi, przekazując ją państwu.

Życie.

Rozmaite gatunki życia nie dają sprowadzić się do jednego mianownika ni do jednej treści.
Istota żyje, gdy zatwierdza się we wszystkich władzach swoich.

Życie Ducha

Życiem ducha jest wolność

Życie Rośliny

asymilacya, przyswajanie sobie cząstek nowych i upodobnianie ich do organizmu.
Wydawanie kwiatów i owoców (nasion) jest czemś drugorzędnem

Życie zwierzęce

Władza poruszania się.
Ciało obdarzone władzą poruszania się nie może
być narzędziem czucia.
Przykład podwójny: o wężu i kiju, trzymanym
w płynącej wodzie
Narzędzie czucia nie powinno mieć władzy poru-
szania się, lecz dać się poruszyć przez istotę czu-
jącą.
Kij przywiązany do drzewa nie czuje.

Żyd

Protestantyzm

zob. Liberalizm

O tezach Związku protest. (Protestanten-Verein) zob. „Germania" n. 129 (b) z r. 1884. takżе n. 130 (b)

Adoracya

zob. wiara – nadzieja – miłość

Adoracya należy się tylko istocie niezależnej. –

Post

O 40 dziennym poście Dr. Tannera zob. Germanię 1881. no. 6.

Wojna

Ofiary wojny niem.-fran. 1870–71 według 20° tom. publikacyi jen. sztabu niem. wynoszą 123.450 szeregowców i 6247 ofic: którzy podczas wojny stali się niezdolni do walki. Z tych padło lub zmarło w skutek ran 41.021 żołn. Siły zbrojne niem. wynosiły 1.451.944 ludzi wśród których 33.101 ofic:

Teatr

Masenet nap. nową operę Herodyade która z wielkiem powodzeniem a zbiegeniem się znakomitości liber: przedstawiono w Brukseli d. 20. grud. 81. Salomea, córka Herodyady kocha się w Janie Chr: a Herod przez zazdrość każe go zabić.. Zob. Rozbiór sztuki w Fanfulla 20. gr. 81.

Ringtheater we Wiedniu zgorzał 8. grud. 81 - zginęło w płomieniach przeszło 800 osób. Przedstawiano Offenbacha: Contes féeriques d'Hoffmann - i to w d. Niepok. Poczę: Teraz się spaliłyt za życia!

Wina

S. Thom. 1. qu. 48. a. 5. c: Malū qu. consistit in subtractione debitae operationis in rebq voluntariis, habet ratione culpae; h. enī imputatur alicui in culpā, cū deficit a perfecta actione, cujq dominq ē sec. voluntatē.

Zob. „grzech", „dobry, dobro", „złe"

Zle

S. Thom. 1. qu. 78. a. 1. c: nomine mali significatur quædā absentia boni.

ib. a. 3. c: malū importat remotionē boni. Nō autē quælibet remotio boni malū dicitur. Pō ~~autē~~ enī accipi remotio boni ē privative ē negative. Remotio igitur boni negative accepta mali rationē nō habet ... Sed remotio boni privative accepta malū dicitur, sicut privatio visg cæcitas dicitur.

ib. a. 5. c: malū ē privatio boni, qu. in pfectione ē actu cōsistit principaliter ē pr. se. Actg autē ē 2^ex: primg ē secundg. Actg quidē primg ē forma ē integritas rei; actg autē secundg ē operatio. Contingit ergo malū esse 2ter. Uno m° pr. subtractionē formæ aut alicujg partis, quæ requiritur ad integritatē rei, sicut cæcitas malū ē ē carere membro. Alio m° pr. subtractionē debitæ operationis, v. quia ōīo nō ē v. quia debitū m^u ē ordinē nō habet. Quia vero bonū simpliciter ē objectū voluntatis, malū qu. ē privatio boni, sec. specialē rationē invenitur in creaturis rationalibg, habentibg voluntatē. Malū igitur qu. ē pr. subtractionē formæ ē integritatis rei, habet rationē poenæ etc. Zob. „wina" „Kara" „grzech" „dobry" i t.d.

Zle :

S. Thom. 1. qu. 48. a. 5. c: oñe malū in rebq voluntariis consideratū ē poena v. culpa.

142

1) wiedza jest rozróżnianiem.
2) W rozróżnianiu widzimy dwa czynniki rozróżniający i rozróżniany – i nadto rozróżniający musi mieć wiedzę o sobie, ażeby mógł mieć wiedzę i rozróżniany.
3) Nihil volitum nisi cognitum.

—

Zwierzę ma swobodny wybór przedmiotów – zatem rozróżnia (3). – Jeżeli rozróżnia ma wiedzę o nich (1). Jeżeli ma wiedzę o nich musi mieć wiedzę o sobie (2). –

Ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus. Słowa te św. Pawła (Cor. I.13) są godłem i racyą bytu hypotezy wielkiej. – 30